

မြန်မာ့စီးပွားရေး ဝန်းကျင်ညွှန်းကိန်း (MBEI) စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် COVID-19 သက်ရောက်မှုကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း- ဒုတိယအကြိမ်စစ်တမ်း အနှစ်ချုပ်

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း

နိုဝင်ဘာလ ၁၈၊ ၂၀၂၀

The Asia Foundation

DaNa Facility
Empowering Enterprise

UKaid
from the British people

အာရှဖောင်ဒေးရှင်းသည် Covid-19 ၏ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ပိုမိုနားလည်နိုင်ရန် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို တယ်လီဖုန်းဖြင့် စစ်တမ်းနှစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ပထမစစ်တမ်းကို ဧပြီလ ၂၈ ရက်မှ မေလ ၁၀ ရက်အတွင်းနှင့် ဒုတိယအကြိမ် စစ်တမ်းကို စက်တင်ဘာ ၂၈ ရက်မှ အောက်တိုဘာ ၁၂ ရက် အတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤစစ်တမ်းများသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အမြတ်အစွန်း၊ လုပ်သား အင်အားနှင့် အရင်းအနှီး ရရှိမှုအပေါ် Covid-19 ၏ သက်ရောက်မှုနှင့် အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့ရေးမူဝါဒများမှ လုပ်ငန်းများ မည်သို့ အကျိုးခံစားခဲ့ရသည်ကို ဆန်းစစ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းနှစ်ခုစလုံးကို မြန်မာ့စီးပွားရေး ဝန်းကျင်ညွှန်းကိန်း (MBEI) စီမံချက်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ Covid-19 စစ်တမ်း ၂ ခု သည် ၂၀၂၀ MBEI စစ်တမ်းမှ အခြေခံအကြောင်းအရာများကိုသုံး၍ MBEI စစ်တမ်းပြီးဆုံးချိန် ၂၀၂၀ ဖေဖော်ဝါရီလမှစ၍ စီးပွားရေးအခြေအနေမည်သို့ ပြောင်းလဲသွားသည်ကိုတိုင်းတာသည်။ MBEI စီမံကိန်း၏ အစိတ်အပိုင်း အားလုံးကို DaNa Facility မှတစ်ဆင့် UK Aid မှ ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့သည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

Covid-19 ရောဂါဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ရောင်းအားများနှင့် အမြတ် အစွန်းများရရှိရန် ဆက်လက်နှောင့်နှေးအေးစက်ဖွယ် ရှိနေသည်။ Covid-19 ရောဂါ၏ စီးပွားရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း၏ ဒုတိယစစ်တမ်းမှ တွေ့ရှိချက်အရ အကျိုးသက်ရောက်မှုများမှာ ကွဲပြားမှုများ ပိုမိုလာပြီး အချို့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ထိခိုက်မှုနည်းပါးခြင်းနှင့် ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါနှင့်အတူ လိုက်လျော ညီထွေဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲနိုင်သော်လည်း အချို့မှာ လုပ်ငန်းများ ဆက်လက် ပိတ်ထားရဆဲနှင့် အရောင်းမရှိ ဖြစ်နေဆဲဖြစ်ကာ လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်များသည် သူတို့၏ စီးပွားရေး အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်နေကြသည်။ သို့သော် စီးပွားရေး စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် သိသာထင်ရှားသည့် တိုးတက်မှုများမရှိသော်လည်း စီးပွားရေးပိုင်ရှင်များသည် Covid-19 မှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက် ရှင်သန်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများကို ပိုမိုအကောင်းမြင်လာကြသည်။

- စက်တင်ဘာလမှ အောက်တိုဘာလ ၂၀၂၀ အတွင်းစစ်တမ်းကောက်ယူချိန်တွင် ၃၆ ရာခိုင်နှုန်းသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ ပိတ်သိမ်းခဲ့ပြီး ဧပြီ-မေလ ၂၀၂၀ တွင်ပြုလုပ်သော ဖောင်ဒေးရှင်း၏ ပထမဆုံး စစ်တမ်းတွင် ၂၈ ရာခိုင်နှုန်းပိတ်ထားခြင်းမှမြင့်လာခဲ့ကြောင်းကြောင်းအစီရင်ခံခဲ့သည်။
- သို့သော်အပြန်အလှန်အားဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၂၄ ရာခိုင်နှုန်းသည် အပြည့်အဝ လည်ပတ်နေသည်ဟု အစီရင်ခံသည့် ဧပြီ-မေလနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် စက်တင်ဘာလ- အောက်တိုဘာလတွင် အဆိုပါ ရာခိုင်နှုန်းသည် ၃၄ ရာခိုင်နှုန်းအထိ မြင့်တက်ခဲ့သည်။
- ၂၀၂၀မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများအတွင်း ၉ ရာခိုင်နှုန်း ခန့်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုံးဝ ဖွင့်လှစ်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ ဤကာလအတွင်းဖွင့်လှစ်ခဲ့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် အစိုးရ၏ စစ်ဆေးမှုကို ခံယူခဲ့ကြရပါသည်။
- ဖောက်သည်များမရှိခြင်းနှင့် လုံခြုံစိတ်ချရမှုပြဿနာများသည် ပုံမှန်လည်ပတ်ခြင်း မပြုနိုင်သည့် အဓိက အကြောင်းရင်း နှစ်ခုအဖြစ် ကျန်ရှိသည်။ စက်တင်ဘာလအထိ ကုန်ကြမ်း ပြတ်လတ်မှုနှင့် ငွေသားစီးဆင်းမှု ပြဿနာများသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပုံမှန်လည်ပတ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့် အကြောင်းပြချက် အနေဖြင့် တွေ့ရှိရမှု နည်းပါးလာသည်။
- စစ်တမ်းဖြေဆိုသူ သုံးပုံတစ်ပုံနီးပါးက လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ပုံမှန်အနေအထား အနေဖြင့် ပြန်လည်စတင်နိုင်ရန် အနည်းဆုံး ခြောက်လခန့် ကြာမြင့်မည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။
- ရောင်းအားဝင်ငွေ လုံးဝမရှိဟု ဖြေကြားသူ ပမာဏသည် ဧပြီ - မေ စစ်တမ်း၏ ၂၂ ရာခိုင်နှုန်းမှ ဒုတိယစစ်တမ်း စက်တင်ဘာ - အောက်တိုဘာလ အတွက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းသည့် အချိန်တွင် ၃၁ ရာခိုင်နှုန်း အထိ တိုးလာခဲ့သည်။
- ဟိုတယ်၊ အခန်းဌာား လုပ်ငန်းနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းများမှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သုံးပုံနှစ်ပုံနီးပါးသည် ရောင်းအား ဝင်ငွေ လုံးဝမရှိကြောင်း အစီရင်ခံခဲ့ပြီး စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အဖျော်ယမကာထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်း ၉ ရာခိုင်နှုန်းက ထိုသို့ ပြောကြားခဲ့သည်။
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ထိခိုက်ခံစားရမှု မှာ ပထဝီအနေအထားအရ ကွာခြားခြင်းများ ယခုအခါ ပိုမိုရှိလာပြီး မြို့ပြမြို့နယ်များဖြစ်သော ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးများမှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ထက်ဝက်ကျော်မှာ ဝင်ငွေ လုံးဝ မရှိသည့်အချိန်တွင် မြောက်ပိုင်းတောင်တန်း

ဒေသ မြို့နယ်များရှိ ၁၁ ရာခိုင်နှုန်းသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသာ ရောင်းအား ဝင်ငွေသုည ဖြစ်နေကြပါသည်။ ဤပထဝီ အနေအထား ထိခိုက် ခံစားရမှု ကွဲပြားခြားနားခြင်းအတွက် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အကြောင်းပြချက် တစ်ခုမှာ အိမ်တွင်သာ နေခိုင်းခြင်းနှင့် Covid-19 နှင့်ဆက်စပ်သော အခြား အစီအမံများ ဖြစ်သည်။

- ဒုတိယစစ်တမ်းတွင် ပထမအကြိမ်ကဲ့သို့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ အမြတ်အစွန်းရရှိမှုသည် တူညီသော အဆင့်တွင် ရှိနေသည်။ စီးပွားရေး စစ်တမ်း၏ ထက်ဝက်ကျော်သည် အရှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် သူတို့၏အနာဂတ်ကို ပိုမိုတောက်ပနိုင်သည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းက Covid-19 သည် သူတို့၏ ရှင်သန် ရပ်တည်ရေးကို အန္တရာယ်မရှိဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဧပြီလမှမေလအထိတွင် ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းကသာ ထိုသို့ စဉ်းစားခဲ့ကြသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစုသည် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု အပြည့်အဝ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ (၂၄ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၃၄ ရာခိုင်နှုန်း) အဆိုပါ အချက်က လုပ်ငန်း များသည် Covid-19 အခြေအနေနှင့် မည်သို့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လုပ်ကိုင်ရမည်ကို လေ့လာခဲ့ပြီးပြီဟု ညွှန်းဆိုသည်။ Covid-19 ကြောင့် စီးပွားရေး အမြောက်အမြား အမြဲတမ်းပိတ်ထားရသည့် အထောက်အထား မရှိသေးပါ။
- သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် သိုလှောင်ရေးလုပ်ငန်းသည် ၎င်းတို့ရှင်သန် ရပ်တည်ရေးအတွက် အမြင့်ဆုံး အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရပြီး ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း က Covid-19 သည် အလယ်အလတ် သို့မဟုတ် မြင့်မားသော အန္တရာယ် ရှိသည်ဟု အစီရင်ခံကြသည်။ အဝတ်အထည်၊ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းနှင့် ဟိုတယ် အခန်းဌာား ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ပိုင်ရှင်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏စီးပွားရေးကို ဒုတိယအန္တရာယ် အမြင့်ဆုံး အမျိုးအစားများ အဖြစ် စဉ်းစား ကြသည်။ (၅၉ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၅၄ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး)
- ယေဘုယျအားဖြင့် ဝန်ထမ်းအရေအတွက်မှာ ၂၀၁၉ ပြည့်နှစ်၊ ၂၀၂၀ မြန်မာစီးပွားရေး ဝန်းကျင်ညွှန်းကိန်း (MBEI) စစ်တမ်း ကောက်ယူချိန်ဖြစ် သော ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀၂၀ နှင့် စက်တင်ဘာ - အောက်တိုဘာ ၂၀၂၀ စစ်တမ်းများ အကြားသိသိသာသာ ကျဆင်းသွားခြင်း မရှိခဲ့ သော်လည်း အချို့ စက်မှုလုပ်ငန်းများမှာ ဝန်ထမ်းများ သိသိသာသာ လျော့ချခဲ့ရသည်။ စက်တင်ဘာ-အောက်တိုဘာလ စစ်တမ်း၏ တွေ့ရှိချက် များအရ ဟိုတယ် အခန်းဌာား ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အထည်အလိပ်လုပ်ငန်းများတွင် ဝန်ထမ်းဦးရေသည် အများဆုံး ကျဆင်းသွားကြောင်း ဖော်ပြသည်။ MBEI 2020 စစ်တမ်းမှစ၍ လက်ကားနှင့် လက်လီ လုပ်ငန်းများတွင် ဝန်ထမ်း အရေအတွက် တိုးလာသည်။
- ၂၀၂၀ ဧပြီ - မေလနှင့် စက်တင်ဘာ - အောက်တိုဘာစစ်တမ်းများအကြား အမျိုးသမီး ဝန်ထမ်းများ၏ ပျမ်းမျှ အရေအတွက်သည် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းသွားပြီး၊ ရာထူးမှ ဖယ်ထုတ်ထားသော ဝန်ထမ်းအားလုံး၏ လေးပုံသုံးပုံခန့်သည် အောက်ခြေဝန်ထမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။ သို့သော် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၅% သာလျှင် အလုပ်သမားများကို ထပ်မံ အလုပ်ထုတ်ပစ်ရန် အစီအစဉ်ရှိခဲ့သည်။
- ဒုတိယစစ်တမ်းတွင် ပိုမိုများပြားသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ချေးငွေရရှိနိုင်မှု လမ်းကြောင်းများသည် ရပ်တန့်သွားပြီး၊ ချေးငွေ မရရှိနိုင်ကြောင်း သတင်းပို့သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အရေအတွက်မှာ ဆက်လက်တိုးနေသည်။
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အစိုးရ၏ Covid-19 အထောက်အပံ့ မူဝါဒများဖြစ်သော အသေးစားနှင့်အလတ်စား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (SME) နှင့် အထည်အလိပ်နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းကုမ္ပဏီများအတွက် အရေးပေါ် ချေးငွေများ၊ အခွန်ရက်ရွှေ့ဆိုင်းမှုနှင့် ကင်းလွတ်ခွင့်များ မူဝါဒများကို ပိုမိုသိရှိလာကြသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အများစုသည် အရေးပေါ် ငွေလုံးငွေရင်း ချေးငွေအစီအစဉ်ကို သတိပြုမိကြသည်။ ယခုအချိန်အထိ အခွန် ရက်ရွှေ့ဆိုင်းများနှင့် ကင်းလွတ်ခွင့်များသည် အစိုးရ၏ အရေးပေါ်ချေးငွေများထက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုအကျိုးပြုသည်။ သို့သော် လျှပ်စစ်ဓါတ်အားခလျော့ပေးခြင်း မှလွဲ၍ စီးပွားရေး၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း အောက်သာလျှင် အစိုးရ အထောက်အပံ့များမှ အကျိုးရှိခဲ့သည်။
- မိမိတို့နေအိမ်မှ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော စီးပွားရေးအချိုးအစားမှာ ဧပြီ လနှင့်မေလတွင် ၉ ရာခိုင်နှုန်းမှ စက်တင်ဘာ-အောက်တိုဘာလတွင် ၃၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ မြင့်တက်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဝန်ထမ်းများနှင့် ဖောက်သည်များ၏ ခန္ဓာကိုယ်အပူချိန်ကိုတိုင်းတာခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများအား မဖြစ်မနေ နှာခေါင်းစည်း တပ်ခိုင်းခြင်းတို့ကို လုပ်ငန်းခွင်ဘေးကင်းမှု အလေ့အကျင့်များ အနေဖြင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု စီးပွားရေး လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်များမှလည်း အစီရင်ခံခဲ့သည်။

အကြံပြုချက်များ

- Covid-19 ကာလအတွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့သော အစိုးရ၏ မူဝါဒများသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အားလုံး၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။
- စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို အထောက်အပံ့ပေး မူဝါဒများရေးဆွဲရာတွင် အစိုးရအနေဖြင့် ပထဝီအနေအထားအရ ကွဲပြားခြားနားမှုများ၊ Covid-19 အတည်ပြု လူနာအရေအတွက်နှင့် အစိုးရမှချမှတ်ထားသော ဒေသတွင်း လုပ်ငန်း လည်ပတ်မှု ကန့်သတ်ချက်များကိုပါ ထည့်သွင်းစ ခြီးစားပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ရှေ့တန်းမှ တိုက်ရိုက် ဆက်ဆံရသော အစိုးရ အခွန်အရာရှိများသည် ရရှိနိုင်သည့် အခွန်ရွှေ့ဆိုင်းမှုအပါအဝင် ခံစား ခွင့်များကို အပြည့်အဝသတိပြုမိရန်နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ၎င်းတို့လျှောက်ထားနိုင်ရန် တက်ကြွစွာကူညီပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။
- Covid-19 နှင့် အစိုးရ၏ကန့်သတ်ချက်များကြောင့် ပိုမိုကြီးမားသော သက်ရောက်မှုများ ခံစားရသည့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းကဏ္ဍများအတွက် အပိုဆောင်း ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ထောက်ပံ့ပေးရန်စဉ်းစားပေးသင့်ပါသည်။
- ရှည်လျားသောအကျပ်အတည်းကို နိုင်ငံစီးပွားရေးတခုလုံးကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ကြံကြံခိုင် ကျော်လွှားနိုင်စေရန် ကုန်စည် အမျိုးမျိုးသည် တ နိုင်ငံတဝှမ်းသို့ အကျိုးရှိထိရောက်စွာ စီးဆင်းနိုင်အောင် ထပ်မံအားစိုက်ကူညီပေးသင့်ပါသည်။
- ထိခိုက်လွယ်သည့် လူများ၏ အထူး လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုနားလည်ရန် ကပ်ရောဂါ၏ သက်ရောက်မှုကို ကျား/မ၊အသက်အရွယ်နှင့် ကျွမ်းကျင် မှုအမျိုးအစားအလိုက် အသေးစိတ် လေ့လာသင့်သည်။
- Covid-19 ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ဆက်လက်၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာပါ။

ဤသည်မှာ “[မြန်မာစီးပွားရေးဝန်းကျင်ညွှန်းကိန်း \(MBEI\) - Covid-19 စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ်သက်ရောက်မှု](#)” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံ၏ အနှစ်ချုပ်ဖြစ်သည်။ အစီရင်ခံစာများကို ရရှိလက်ခံလိုပါက country.myanmar.communications@asiafoundation.org သို့ဆက်သွယ်ပါ။